BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundige en Wetenschappelijke

Nieuwsblad.

Dingsdag den 22 November.

NEDERLANDEN.

Breda, den 21sten November.

Heden deed de heer *E. G. Parelu* het hoogleeraarambt in de godgeleerdheid aan de Hoogeschool te Groningen met de houden eener plegtige redevoering aanvaard.

Op den 18den dezer is te Grave, aan de gevolgen van eenen aanval van beroerte, in den ouderdom van 71 jaren, overleden de hoog edel gestrenge heer *Engelbert George van de Plaat*, in leven gepensioneerd generaal-majoor der genie, ridder van de militaire Willemsorde, 3de klasse, en van de Koninklijke orde van den Nederlandschen Leeuw.

Op last van den directeur-generaal voor de marine, is bekend gemaakt, dat het eiland Java als verdacht wordt beschouwd, en dat de daarmede in gemeenschap geweest zijnde schepen, in de havens van het Rijk binnenkomende, aan eene quarantaine van tien dagen zullen onderworpen.

— Men vernam dat de in 's Gravenhage gevestigde, commissie tot het aanleggen van bijdragen, ter oprigting van een gedenkteken van den onsterfelijken, ook in vreemde landen hooggeschatten Spaarne, door tusschenkomst van den baron *van Schimmelpenninck*, dezer dagen van eenige officieren van het leger van den Rijn, eene som gelds heeft ontvangen.

— Te Utrecht zijn, in de afgeloopen week, aangevoerd twee metalen kanonstukken van het bij den tiendaagschen veldtogt, op de Belgen gewonnen, bestand voor de Prinsen van Oranje veldmaarschalk van H. M. leger, welke dezelve van den koning ten geschenke heeft ontvangen.

— In Zwitserland heeft men berigten tot den 11 nov. De meeste cantons hadden zich in Neufchatel aan den voorslag van Prussen onderworpen, waardoor men meende dat de zaak in der minne zal geschikt worden.

Volgens sommige berigten, dezer dagen door verscheiden dagbladen medegedeeld, zouden de verbonden mogendheden zich krachtig weer meer met de Grieksche zaak hebben bezig gehouden en met de middelen om in dat land eene gevestigde orde van zaken in te voeren, waarvan hetzelve, sedert de vermoording van den Graef *Capodistrias*, verder dan ooit scheen verwijderd te zijn. Onder anderen zoude er een nieuw ontwerp noper de grenzen des Griekschen Staats opgemaakt zijn, waarbij bepaald wierd, dat de grenslijn tusschen Turkije en Griekenland van den zeebuzem van Arta, langs de rivier Hellada, tot aan den zeeboezem van Zeytoan loopen, en dus het Grieksche grondgebied eene meerdere uitbreiding erlangen zoude, dan volgens de vroegere bepalingen. De nieuw benoemde Britsche gezant te Konstantinopel de heer *Stratford Canning*, welke eerlang derwaarts moet vertrekken, zoude met het overbrengen en aanbieden van dit ontwerp aan de Porte, belast zijn.

— Ook ontbreekt het niet aan gerachten boppens de schikkingen der mogendheden, ten aanzien van het benoemen van eenen souverein voor Griekenland, die echter voor als nog op zeer zwakke gronden schijnen te steunen.

— De *Gazette de France* van den 16den verhaalt de geschiedenis der parijsche beurs van den 14den op de volgende wijze:

» De engelsche geconsolideerden zijn gisteren met eene sterke daling afgekomen. Ook waren onze fondsen, voor de beurs, zeer slap en werden op lager koersen dan zaturdag geopend. Welda wekten intusschen sterke inkoopen, door den gewonen makelaar van een financieel politiek huis gedaan, de aandacht der speculanten.

» Weldra begon het gerucht te loopen, dat het gouvernement de tijding eener definitieve schikking der belgische zaken had bekomen en ieder koerst, in hoop, dat dit berigt weldra officieel zoude worden aangeplakt. Maar deze hoop is verijdeld geworden en de fondsen zijn weder aan het dalen geraakt en tot aan het einde der beurs flauw gebleven, in weerwil van alle de pogingen, welke de liefhebbers verscheiden malen beproefd hebben, om de speculanten [illegible] (hausse).

» Het heeft echter aan geene goede berigten ontbroken, vooral in den handel op tijd. Die op kontant is, was de reaction dagtaat, vrij overvloedig geweest, maar de bank-aktien en de actien op de vier kanalen waren bijzonder gezocht.

's Gravenhage, den 19den November.

De dagen van gisteren en eergisteren, waarop Nederland deszelfs onafhankelijkheid had herkregen en tevens de geboortedag is van Zijne geliefde Koningin, zijn alhier met bijzondere plegtigheid gevierd. Beide die dagen wapperden vlaggen van bijzondere en openbare gebouwen, werd het klokkengespel aangeheven, en gisteren had er bovendien eene groote parade plaats van de stedelijke schuttery te voet en te paard, de plaatselijke schutters-artilleristen, jagers en artillerie, welke door onzen beminden koning werden geinspecteerd. De troepen defileerden voor Z. M. en de Nederlandsche prinsen, zonen en kleinzonen van Hoogstdenzelven, waarbij ook Z. K. H. Prins *Albert* tegenwoordig was. Des avonds had er eene gala-representatie in den Nederduitschen schouwburg plaats, welke door de geheele vorstelijke familie werd bijgewoond, die met de meeste geestdrift door het talrijke publiek ontvangen en begroet werden. *van den 20sten.*

— Gisteren heeft de centrale sectie van de tweede kamer der Staten-generaal eene zamenkomst gehad met Z. Exc. den minister van financien, ten opzeen eenige aanhangige financiele wetten, als omtrent het ontwerp van wet aangaande de rekenkamer. Morgen zal de tweede kamer eene openbare zitting houden.

Morgen zal er eene openbare zitting van de tweede kamer der Staten-Generaal worden gehouden.

— Men verzekert, dat in den loop dezer week aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal een ontwerp van wet zal worden aangeboden ter bestrijding van de buitengewone kosten des oorlogs.

— De voordragt omtrent de in 1832 te Gente uitgave is onderzocht en moet, naar men zegt, tot vele en belangrijke bedenkingen nog aanleiding gegeven hebben, waaromtrent weldaast de antwoorden der regering kunnen worden te gemoet gezien.

— Dezer dagen is er eene commissie, zamengesteld uit ingezetenen van Amsterdam en Nijmegen in deze stad aangekomen, om Z. M. de opbrengst van de tentoonstelling van schilderijen en andere kunststukken, eenigen tijd gelegen in Amsterdam ten voordeele van het Vaderland, plaats gehad, komen aanbieden, en, naar men vernoemt, heeft dezelve de aanzienlijke som van f 22,612 54 opgebragt.

— Blijkens eenen dezer dagen aan de leden der kamers rondgedeelden staat zijn er in 1830, uit de verschillende havens van het rijk uitgeklaard, 6560 schepen, waarvan 2945 de Nederlandsche, 1292 de Engelsche, 195 de Portugesche, 80 de Fransche, 48 de Russische, 89 de Zweedsche, 495 de Noorweegsche, 312 de Deensche, 174 de Pruissische, 556 de Hanoversche, 116 de Mecklenburgsche en 181 de Oldenburgsche vlag voerden.

— Naar men verneemt hebben de afdeelingen, den wensch geuit, om, voor tot het onderzoek der voorgedragene belastingwetten over te gaan, kennis te bekomen, van het nieuwe tarief der regten op den in- uit- en doorvoer, hetwelk, zoo men wil, steeds een onderwerp van bijzondere overweging van de zijde der Staten-Generaal uitmaakt, en waaromtrent de arbeid, die over de verhooging en het verlagen van de middelen van bestaan en [illegible] te rijverheid plaats heeft, bijkans voltooid moet worden, binnen kort dan ook de voordragt van wetsontwerp [illegible]

BELGIE.

Brussel, den 19den November.

Het dagblad *l'Emancipation* begint heden, onder een hoofd met groote letters, houdende in: *Verkiezing van Leopold tot Koning der Belgen*, met de volgende tijding:

» Het gouvernement heeft de officiele tijding bekomen, dat de gevolmagtigden der vijf Mogendheden, op den 15den dezer maand, in naam van hunne souvereinen, de stellige en formele [illegible] van Z. M. *Leopold I*, als koning der Belgen, geteekend hebben."

De blad verwijst vervolgens de lijzonderheden tot de tweede bladzijde, op welke het volgende te lezen staat:

» Een, den 16den, van Londen afgezonden courier is, gisteren avond ten 9 ure, te Brussel aangekomen, overbrengende het traktaat van *vrede en vriendschap*, geteekend tusschen HH. MM. den Koning der Franschen, den Keizer van Oostenrijk, den Koning van Groot-Brittannie en Ierland, den Koning van Pruissen, en den Keizer aller Russen, van den eene en Z. M. den Koning der Belgen, *Leopold I* van den anderen kant. Dit vredes-traktaat, hetwelk wij der wijsheid van koning *Leopold* en van de kamers verschuldigd zijn, bestaat uit 24 artikelen en uit drie additionele artikelen, welke men zegt zeer voordeelig voor België te wezen. Het traktaat zal zekerlijk morgen aan de kamers worden medegedeeld, zoo dat wij den tekst en van in ons eerstvolgend nommer zullen kunnen mededeelen."

— Een eerste courier was gisteren avond reeds aangekomen de heer *van de Weijer* had hem aan den koning afgezonden. Een half uur daarna is er een tweede voor sir *R. Adair* gekomen, welke, na zijne depêches te hebben afgegeven, dadelijk naar 's Gravenhage vertrokken is. Nagenoeg terzelfder tijd is er een derde courrier voor het pruissische hof alhier doorgekomen.

— Gisteren avond was er groot gezelschap bij mevrouwe de grevinne *de Lalain*. Zou zulks ter gelegenheid van het hierboven vermelde vredes-traktaat zijn, van hetwelk misschien te voren iets uitgelekt was? Alle leden van aanzien dezer stad, welke als oranjegezind worden beschouwd, waren alaar vereenigd.

— De heer *A. Gendebien* is tot président der commissie van onderzoek en de heer *Dumortier-Ruzeau* tot secretaris daarvan benoemd.

— In de zitting der afgevaardigden van heden, 18, is allereerst het stel van den heer *Destouvelles (zie ons vorig nommer)*, ter baan gebragt en, na eenige deliberatien, in handen eener speciale commissie, ten fine van onderzoek, gesteld. Vervolgens werden de deliberatien over het budget voor het departement van binnenlandsche zaken voortgezet, edoch al wederom niet afgehandeld. Slechts het eerste artikel van het concept is aangenomen.

Van den 20sten November.

In de zitting der afgevaardigden van gisteren, de heer *de Meulenaere*, minister van buitenlandsche zaken, het woord gevraagd hebbende, sprak, onder de diepste stilte, de volgende rede uit:

Mijne heeren, Z. M. verlangende aan het regtmatig ongeduld van de kamers en het land te voldoen, heeft mij geautoriseerd de mededeeling te doen van den eindelijken uitslag der onderhandelingen die te Londen met de vijf Mogendheden zijn hervat geworden.

Gij hebt, voor de noodzakelijkheid zwichtende, het gouvernement geautoriseerd, om het tractaat van scheiding tusschen België en Holland te sluiten en te teekenen, onder zulke clauses, voorwaarden en reserven als de koning in 's lands belang nuttig mogt oordeelen.

De heer *Van de Weijer* stelde, volgens zijne bekomen instructien, der conferentie twee nota's ter hand, strekkende om wijzigingen in de 24 artikelen te verkrijgen, zoo wel ten opzigte der grenzen, als betrekkelijk de schuld en de vaart.

Onze plenipotentaris ontving van de conferentie het volgend antwoord:

Foreign-office, 12 *November* 1831.

De ondergeteekenden plenipotentarissen der hoven van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannie, Pruissen en Rusland hebben de nota, van heden gedagteekend, ontvangen, bij welke de belgische plenipotentaris aan den hem gegeven last voldaan heeft, om namelijk, hunne aandacht in te roepen op onderscheiden wijzigingen, welke het belgisch gouvernement gaarne verkregen zag, in de 24 artikelen, welke de conferentie heeft doen ter hand stellen aan den belgischen plenipotentaris den 15 October II.

De ondergeteekenden vinden zich, in antwoord op deze nota, verpligt, aan den belgischen plenipotentaris te verklaren, dat evenmin de geest als de letter der hierboven vermelde 24 artikelen, voortaan wijzigingen zouden kunnen ondergaan, en dat het zelfs niet meer in de magt der vijf mogendheden is eene enkelde er van toe te staan.

De ondergeteekenden kunnen derhalve aan den belgischen plenipotentaris slechts de hoop, die zij voeden, te kennen geven, dat het belgisch gouvernement de magt, waarmede het bekleed is, alleen gebruiken zal tot de zuivere en eenvoudige aanneming der 24 artikelen.

De ondergeteekenden verzoeken den belgischen plenipotentaris de verzekering hunner hoogachting aan te nemen.

(get.) Esterhazy, Wessenberg, Talleyrand, Palmerston, Bulow, Lieven, Matuszewitz.

De onpartijdigheid legt mij den pligt op, u te doen opmerken, dat een geheel met het voorgaand overeenkomend antwoord door de conferentie aan de plenipotentarissen van den koning van Holland gegeven is.

Bij het antwoord van de conferentie [illegible] de erkentenis betreffen van België en van deszelfs souvereïn, door al de Mogendheden op de londensche conferentie vertegenwoordigd, zich steeds gedragende overeenkomstig de hunnen gegeven instructien, stelde de heer *van de Weyer* aan de conferentie eene tweede nota, aldus vervat, ter hand:

De ondergeteekende gemagtigde van België heeft eer bevlijtigd, zijnen souverein, de 24 artikelen te behandigen, gelijk zij door HH. Exc. de gevolmagtigden van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannie, Pruissen, en Rusland, in conferentie te Londen vereenigd, geteekend zijn.

De ondergeteekende, heeft HH. Exc., gedurende den loop der onderhandelingen, niet onbekend gelaten, dat de koning der Belgen, de inwendige welfen des lands, zich in de noodzakelijkheid zou bevinden, om zich, ten einde een definitief resultaat te bekomen, tot de regerings-magten te wenden, met welke Z. M. de wetgevende magt deelt.

Deze formaliteit van binnenlandsche orde vervuld zijnde, zoo als Z. M. als koning der Belgen, met de noodige magt bekleed, om definitievelijk met de mogendheden te handelen, HH. HH. Excell. de gevolmagtigden zullen gevoelen, dat het, ten einde de aanstaande overeenkomst een plegtiger aanzien te geven, nuttig wezen zou, dat de 24 artikelen, welke, naar luid der nota no. 1, van den 15den October, bij eene afzonderlijke akte, de kracht en waarde zouden verkrijgen, van eene plegtige overeenkomst tusschen het belgisch gouvernement en de vijf mogendheden, en welker uitvoering door laatstgemelden, mocht worden gewaarborgd, tegenwoordig den vorm en de sanctie van een definief traktaat tusschen de vijf mogendheden en Z. M. den koning der Belgen bekomen zouden, en dat België, benevens deszelfs souvereïn, welke alsdan gebruik zou maken van de magt, die hij van de wetgevende kamers heeft ontvangen, onmiddellijk alzoo hunne plaats in den algemeenen kring der erkende gouvernementen zouden nemen.

De ondergeteekende verzoekt HH. Exc. de gevolmagtigden de verzekering van zijne hoogachting te willen aannemen.

(get.) *Sylvain van de Weyer.*

De Belgische gevolmagtigde werd, ten gevolge dezer nota, uitgenoodigd, om zich naar het *Foreign-office* te begeven, alwaar hij het volgende traktaat sloot en teekende:

» De hoven van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannie, Pruissen en Rusland, in overweging nemende de gebeurtenissen welke tot vereenigd koningrijk der Nederlanden sedert de maand September van het jaar 1830, hebben plaats gehad; de verpligting in welke zij zich bevinden hebben, om te beletten, dat deze gebeurtenissen den algemeenen vrede niet zouden storen en de noodzakelijkheid, welke uit deze zelfde gebeurtenissen voortvloeit, om modificatien te brengen in de transactien van 1815, waarbij het koningrijk der Nederlanden was gevormd en daargesteld, en Z. M. de tegenwoordige koning der Belgen deze oogmerken goedkeurende en daaraan toetreden, hebben tot hunne gevolmagtigden benoemd, te weten: (*volgen de namen der gevolmagtigden*) welke de volgende artikelen vastgesteld en besloten hebben (*hier volgen de 24 artikelen.*)

Bij deze artikelen, zegt de minister, zijn nog de drie volgende artikelen gevoegd:

Art. 25. De hoven van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannie, Pruissen en Rusland waarborgen den koning der Belgen de uitvoering van alle hierbovenstaande artikelen.

Art. 26. Daar zal, ten gevolge der bepalingen van het tegenwoordig traktaat, vrede en vriendschap tusschen Z. M. den Koning der Belgen van den eenen kant, H. H. M. M. den Keizer van Oostenrijk, den koning der Franschen, den Koning van het vereenigd koningrijk van Groot-Brittannie en Ierland, den koning van Pruissen en den Keizer van Rusland, hunne erfgenamen en opvolgers, hunne respective staten en onderdanen, van den anderen kant, voor altoos zijn.

Art. 27. Het tegenwoordig traktaat zal worden geratificeerd en de ratificatien zullen te Londen worden uitgewisseld, uiterlijk binnen twee maanden, of vroeger, indien zulks wezen kan.

Ten oorkonde waarvan de gevolmagtigden de tegenwoordige hebben geteekend en met hun zegel voorzien.

Gedaan te Londen, den 15den Nov., het jaar onzes heeren 1831.

S. van de Weyer, Esterhazy, Wessenberg, Talleyrand, Palmerston, Bulow, Lieven, Matuszewitz.

't Is niet noodig, alzoo eindigde de minister, dat, nrettegenstaande het derde artikel (art. 27), hetwelk van eene uitwisseling van ratificatien spreekt, nog niet vervuld is, het tractaat niet te

min definitief en onherroepelijk is, zijnde de uitwisseling der ratificatien slechts een eenvoudige formaliteit.

Alle deze stukken zullen gedrukt en rondgedeeld worden. (*Wij zullen op deze zitting terug komen*).

FRANKRIJK.

Paris, den 16den November.

Bij ordonnantie van Z. M. Koning *Lodewijk Filips*, op heden publiek gemaakt, zullen alle hollandsche en belgische schepen, naar de fransche havens bestemd, provisioneel onder het beheer als verdachte vaartuigen gesteld worden.

— Ter beurze van heden liep, volgens brieven uit Havre, het gerucht, dat een matroos, aan boord van een fransch schip aldaar, door den braakloop aangetast was!

— Ons dagblad *le Temps* zegt: Men kondigde heden avond aan, dat het ministerie op deszelfs denkbeeld, om nieuwe pairs te benoemen, terugkomt, en verzekerde, dat de *Moniteur* binnen zeer korten tijd de promotie van een dertigtal daarvan zal bevatten."

— De kamer der afgevaardigden heeft, in hare zitting van heden, de algemeene discussie over het voorstel van den heer *Bricqueville* tot verbanning van den oudsten tak der Bourbons gesloten. De heer *Berryer* had een amendement voorgesteld, zigtbaar strekkende, om de uitwerkselen van dat voorstel te beletten, maar dit amendement is met eene groote meerderheid verworpen.

Zie hier de wijze hoe de heer *de Bricqueville* het denkbeeld, dat hem tot zijn voorstel heeft ingegeven, ontwikkelt: (1)

» Volgens mijne gedachten, is het oogenblik niet meer verre af, wanneer vrijheid, tusschen vorst en volk, tusschen onafhankelijkheid en slavernij, tusschen vrijheid en restauratie zal moeten gekozen worden.

» En, kiezen het in het aanzien der fouten van de heden, die de regering in handen hebben, van hunne verraderijen, van hunne lievelingen en van de voorwerpen van hunnen haat, en bij het beschouwen van het kwaad, dat zij aan Frankrijk en aan de vrijheid hebben toegebragt, die met welke dagt de vrees, het gebeurde, vooroordeel, spijt, heerschzucht, betrekkingen, enz. hebben. *Ik weet niet of de maatschappijbanden van den dag, bij eenen crisis*, Hendrik V boven het volk, *dat zij bedorven hebben, zullen kiezen; maar ik weet dat ik het vrees; ja, wat meer is, dat ik dit geloof.*

» Ik, ik ziet de zaak [illegible]

» Begrijpt gij nu het oogmerk van mijn voorstel te begrijpen? Meent gij nu, dat het alleen de kloeke het uitdrukkelijk doel heeft, om het bloed van een kind, neen een' grijsaard te doen vlieten? Ik zeg daarom niet, dat nimmermeer bij de zieke het vuur der tweedragt en van den burger-oorlog in Frankrijk kwamen ontsteken, zij en de hunne den dood niet zouden verdienen en ik ben zeer verheugd, dat hun zulks gezegd wordt; maar het is mijne wet deswege komé, of niet, men late het volk zich eenigt begaan en het zal bewijzen, dat hoe groot ook dadelijke krachtdoendigheid is, deze een laatsten uitgeput kan worden.

» Ik heb tevens eene waarschuwing willen doen en eenen *waarborg willen nemen*. Ik wil, dat de wettige machten in den staat den wil en het vonnis des lands aan de vervallen verklaarde familie, die zich thans voert en zamenzweert, zal verklaren; *ik wil het regte milliem* (le juste million) *die achterdeur betalen, welke, op den dag des gevaars, zich slechts op de tuin de restauratie grenzende landen zou kunnen openen.*

» Het eenig onderscheid, dat ik tusschen u en hen bespeur, is dat gij de legitimiteit door zeer schitterende bladzijden inzeept en dat zij er met ongepaarde daden u terugroepen te bedrogen.

» Overigens wordt het proces volloogen. Frankrijk dat ziet en verdeelt, aanhoort hunne gesprekken en hunne verlangen. Daar zullen de oogmerken zich verraden, de dangezigten zich ontmaskeren. Men zal eens zien of het gouvernement zal verwerpen hetgeen de natie met wil, of het onderhandelt met hetgeen het haat, en of het zich de plaats van desertie zal voorbehouden, deze proefneming is altoos goed."

— Wij lezen in ons dagblad *le Revolution*:

» De arbeid aan de Tuilerieen wordt met eenen onuitdrukkelijken spoed voortgezet. De werklieden beginnen, en dat in het tegenwoordig jaargetijde, des morgens ten vijf ure en eindigen meestal niet voor des nachts ten elf. Deze spoed wordt daarom gemaakt, om dat het publiek dezelfs misnoegen over die werken luid te kennen geeft."

Hierop antwoord het dagblad *la France Nouvelle*:

» Het ontwerp, dat heden ten uitvoer wordt gebragt was, door *Napoleon*, in het laatste jaar zijner regering, reeds goedgekeurd."

(1) Deze ontwikkeling strekt ten antwoord op het aangevoerde in de beroemde brochure van den burggraaf *de Chateaubriand*.

— In den nacht van Zaturdag op Zondag zijn, op de buitenplaats van den heer *Casimir Périer*, in het Bois de Boulogne, diezen ingebroken, en hebben, om, binnen het huis te komen, eenen deurspiegel van 300 francs gebroken; zij hebben, eene groote menigte goederen, voornamelijk in zijde-goed, damasteu en zijden gordijnen bestaande, medegenomen!

— Gisteren heeft de policie drie lieden gearresteerd, welke eenen goudsmid een zware staaf goud te koop boden. Men vermoedt, dat deze staaf voorkomt van den diefstal, die in de bibliotheek gepleegd is.

— In een der jongste afgeloopen nachten is de postkar van Parijs, naar Roman, nabij Etrépugny, door vier roovers aangetast geworden. Het eene rijden van den postilijon heeft de depêches gered. Een der roovers heeft een snaphaanschot op de kar gedaan, echter niemand geraakt.

— De fondsen stonden ter beurse van heden (16) de 5 pCts kont. 94,90, op tijd 95; de 3 pCts. kont. 68,15, op tijd 68,30. De Napelsche renten stonden op 79,25, kont. 79,50 op tijd genoteerd.

Van den 17den November.

Daar wordt zeer ernstig van het aftreden des heeren *Barthe* uit het ministerie gesproken; hij zou door den heer *Berenger* worden vervangen. De heer *Barthe* zou tot kamer-president bij het hof van cassatie benoemd worden, ter vervanging van den heer *Favard de Langlade*, welker plegtige begrafenis heden heeft plaats gehad.

De heer *de Montalivet*, welks proeven van welsprekendheid tot dus verre niet gelukkig geweest zijn, wacht slechts, naar men zegt, om zijne portefeuille neder te leggen, tot dat de civiele lijst door de kamer bepaald is, waarvan hij intendant zal worden.

— De fondsen stonden ter beurze van heden (17) de 5 pCts kont. 93,90, op tijd 95,00; de 3 pCt. 68,15, op tijd 68,20. Napelsche renten kont. 79,80, op tijd 79,95.

LETTERKUNDIG BERIGT.

Tafereel van het Heelal, of beknopte en onderhoudende beschouwing van het Uitspansel en van den Aardbol. Uit de beste bronnen en volgens de jongste ontdekkingen, zamengesteld door J. G. SOMMER. Met platen. Naar den tweeden verbeterden en vermeerderden druk, uit het Hoogduitsch vrij vertaald. Vierde Deel. Beschrijving van den Dampkring. Te Amsterdam bij de Gebroeders DIRCKS, 1831, in 8° gr. 472 bladz., de prijs is *f* 4,10.

Niet altijd is het *kort* en *bevattelijk* voor soortgelijke werken van wetenschappelijk aanbelang, toepasselijk te maken, en dikwerf vindt men achter de veel belovende titels, waarop de grootst mogelijke menschelijke geleerdheid op eenige weinige bladzijden beloofd wordt, vertoogen, die, om uiterste beknoptheid, geheel onbelangrijk of wil meer verduisteren dan ook verspreiden.

Om over wetenschappelijke zaken, voor de geleerde wereld, en te gelijk voor den zoogenaamden beschaafden stand te schrijven, gaat met vele zwarigheden gepaard, en moeijelijk is het hierbij eenen middelweg te bewandelen, ook hetzelfde schrijver is over denzen struikelblok deerlijk gevallen. De Hoogleeraar Sommer, welke onze landgenooten thans door andere zijner vertaalde voortbrengselen, reeds kennen, heeft dezen middelweg, in het algemeen genomen, zeer wel gehouden, biedende aan zijne beschaafde lezeren, onder den titel van *Tafereel van het Heelal*, de eenvoudige doch zakelijke verklaringen der natuur-verschijnselen, die zich aan ons oog voordoen, aan, zijnde dezelve echter zoodanig ingerigt, dat ook de geleerde hierin een uur van uitspanning en onderhoud kan vinden.

Vroeger hebben wij de vertaling der drie eerste deelen aangekondigd en beschouwd. Het vierde deel, hetwelk wij hierboven aankondigen en hetwelk de *beschrijving van den dampkring* bevat, is niet minder dan de vorige deelen aanbevelingswaardig. Hetzelve bevat 20 afdeelingen, waarvan de beide laatsten, over *de winden*, en de leer der *miasmen* of *besmetting-stof in den dampkring* handelende, opmerking verdienen, dewijl zij een bijzonder licht, omtrent de voortplanting van de zoogenaamde *cholera morbus* verspreiden. Dezelve bewijzen ten duidelijkste de wezenlijkheid eener aanstekende smetstof in den dampkring, die door zekere windstreken kan voortgeplant worden. Ofschoon wij, in navolging van vele onzer vaderlandsche tijdschriften over de vroegere deelen en ook over dit deel, eene aanprijzende beoordeeling kunnen geven, zoo moeten wij den kundigen vertaler echter opmerken, dat hij bij sommige onderwerpen (aangezien het eene vrije vertaling is) meer uitvoerig had kunnen zijn, zonder daardoor nog de strekking van het werk te veranderen. Eenige verklarende noten en aanhalingen, hadden bij sommige gedeelten, b. v. van de *bestanddeelen en chemische eigenschappen*, als ook over de *electriciteit der lucht* het werk geen schade gedaan; vooral ook, daar S. bij voorkeur alleen van drie a vier schrijvers gebruik maakt en daarbij eenige voorname schrijvers over het behandelde gedeelte over het hoofd ziet.

Intusschen hebben wij nog geen werk in handen gehad, dat ons zoo geschikt voorkomt om *algemeene kennis* te verspreiden, dan dit werk, hetwelk wij in het bijzonder aan de opvoedings-etablissementen kunnen aanbevelen.

MAGAZIJN VOOR JONGE JUFVROUWEN, OF SAMENSPRAAK DER MEISJES.

Van Mevrouw *LA PRINCESSE DE BEAUMONT*, omgewerkt door A. B. VAN MEERTEN, Geb. SCHEFFERDAT; in 2 deelen, te Breda, bij BROESE & Comp. Prijs *f* 3,80.

Dit werkje voor Meisjes uit hoge beschaafden stand, bevat belangrijke lessen voor onze jeugdige Oud-Nederlandsche Dochteren, in welke zeden gesprekken (zoete en doch geschikte Tijdverdrijf) tusschen Mevrouw *Belcour* en haar kweekelingen, onderscheidene in jaren, vermogen, en geaardheid, is dit onderscheid met diep doordringend menschenkennis in acht genomen. Mevrouw *Belcour* overtuigt ons, dat een goede edelaardige opvoedster veel op de jeugd vermag, zij weet het vertrouwen der jonge lieden te winnen, zij weet de ligtzinnigste aan zich te verbinden, en zelfs in Meisjes wier opvoeding verwaarloosd was, het gevoel van pligt te doen ontwaken, en haar daardoor tot waarachtig menschengeluk te leiden." Ter bevestiging dezer waarheid mogen de hartelijke woorden, aan Mevrouw *Belcour* in den mond gelegd, strekken, die zij haren kweekelingen toesprak, welke gereed stonden Belijdenis van haar geloof af te leggen.

» Voorts gij allen! ik wil u nog eenige bemoedigende woorden toespreken. Gij hebt niet zonder nadenken u tot deze belangrijke handeling » voorbereid; gij hebt het godsdienstig onderwijs tot uwe hoofdbezigheid » gemaakt, voor welke alle andere bezigheden hebben moeten wijken. Gij » hebt gewillig onzen raad opgevolgd, en u van vermaken, welke u te zeer » verstrooid zouden hebben, en in de heilige weken u niet voegden, ont» houden. Gij hebt met prijzenswaardige trouw en naauwgezetheid, de open» lijke en meer bijzondere godsdienstoefeningen, ook de prediking van het » woord des Heeren, bijgewoond. En schoon er wel niemand onder u is, » of zij zal zich zelve bekennen dan, dat zij elk alles gebeurlijks deed, en meer » had kunnen en moeten doen, zoo mag toch de bewustheid, dat gij, » schoon in zwakheid, ernstig gestreefd hebt pligtmatig te handelen, uw » vertrouwen op God opwekken, en u op zijnen zegen doen hopen.

» Ja, dat moogt gij, jonge lieden! gij hebt eene goede zaak voor. Gij » gaat belijdenis alleggen van uw geloof in God, en zijnen grooten Zoon » en Heiligen Geest. Wel mij! de Geest zal u dan ook helpen en leiden. » Die beschaamt nooit een eenig mensch, die om Zijne hulp smeekt. Zou » ik u niet, [illegible] dan » dat gij deze dag met een hartelijk, vertrouwelijk gebed om dien Geest » begonnen zijt? Rekent dan ook rust op dien bijstand. Maakt gebruik » van de belofte des Verlossers: Al wat gij den Vader in mijnen naam » bidden zult, dat zal Hij u geven.

» En uw [illegible] kinderen! wacht u leeraar uw, om uwe welgemeende be» sluiten en beloften te vervullen. De Algoede sterke u om dezelve op eene » Hem alleen welbehagelijke wijze te volbrengen. Hij brenge u het overdachte ge» lukkig te binnen. Hij doe u spreken als in Zijne heilige tegenwoordig» heid. Hij schenke u vrijmoedigheid en alles wat gij behoeft. Hij make » uwe belijdenis tot den werk des harten, en niet slechts der lippen; en » doe u steeds waardiglijk dezelve wandelen, tot dat gij de vervulling on» dervinden van de belofte der Zaligmaakers: *zoo wie mij belijden zal voor de* [illegible] *mijnen Hemelschen Vader.*

En hiermede zij dit werkje tot de Opbouwing aller Vaderlandsche Dochteren, aanbevolen, tot nuttiger leering, tot opwekking en versterking van echt Godsdienstigen zin. — Binnen weinige dagen zal ook het vervolg op dit werkje, zijnde het *Magazijn voor Volwassene Meisjes*, in 2 deelen gereed zijn.

Ontvangen bij den generaal-majoor Wildeman, opperbevelhebber der stelling Breda, van wege Hare Keizerlijke Hoogheid Mevrouw de Prinses van Oranje, een [illegible] ten dienste der in het hospitaal alhier verpleegd wordende gekwetsten, [illegible] bij deze, voor mogelijke zelver verzorging in het lot dier braven, openlijk hulde en dank wordt gebragt.

Breda, den 19den November 1831.

* * De Ondergeteekende heeft het genoegen, het publiek te berigten, dat zijn Voorbehoedmiddel tegen de CHOLERA MORBUS, waarvan hij bereids het best debiet mag ondervinden, bij de volgende Heeren Depothouders à zo [illegible] verkrijgbaar gesteld, als: Te Amsterdam, Gebroeders *van Brum*, Boekverkoper op den Nieuwendijk bijde Gravestraat; *van Kooten*, in den Nes n. 56; te Rotterdam *Hooglandt* [illegible], Boekhandelaar; te Schiedam *Hoogeboom*, idem; te Delft *Hendriksen*, idem; te Leiden *J. van de Laar*, Drogist; te Arnhem: *Muller en Comp.*, Boekhandelaars; Briele: *J. Kluit Jr.*, idem; 's Hertogenbosch: *E. Loon en Zonen*, idem; Zwolle: *Buelens Jr.*, idem; Kampen: *R. van Hulst*, idem; Haarlem: *J. Bosch*, idem; Leyden: *N. Honkoop*, idem; Utrecht: *A. Honkoop*, idem; Leeuwarden: *J. H. Logchem*, idem; Vlissingen: *N. Westrate*, idem. Levens verzoeken der Heeren Depothouders, dat gemaksdienst der [illegible] van de Heeren Depothouders, dat gemaksdienst de Gebroeders [illegible] Commissionairs en Correspondenten [illegible] bijzonder men dus het benoodigde op dezelfde voorwaarden, [illegible] kan, ontbieden als hij [illegible]

Breda, 20 November 1831.

F. OVERDUIN, Apotheker.

* * JACOB VAN NAERSSEN, Openbaar Notaris te *Breda*, zal op Vrijdag den 23 November 1831, des voormiddags ontrent [illegible] uur, in de Gasthuisvelden aan de [illegible] Publieke Verkooping en uitlevering aan de [illegible] partij gezaagde HOUTWAREN, bestaande uit KOZIJNEN, RAMEN, BLINDEN, DEUREN en VENSTERS, alles [illegible] voor differente betimmeringen, welke dagelijks [illegible] door een ieder kunnen worden gezien.

* * De Ondergeteekende maakt aan zijne begunstigers bekend, dat hij voorzien is en voorhanden heeft PLAATSVERVANGERS voor de Nationale Militie en Stadwachten, allen op een zeer matige Voorwaarde, en neemt alles voor zijne rekening en risico, met alle Assurantie voor den geheele Active Dienst, als van Desertie of Wegloopdagen van de Plaatsvervangers, alwaar ook de Milicien of Inhuider in Actieve Dienst en bij gunstige Disposition van Zijne Majesteit door een Plaatsvervanger laten vervangen. Het kantoor wordt gehouden in de Stad Ro. C. N. 112, te Goes. Nadere Inlichtingen zijn ook te bekomen ter Passie in het Logement den *Leeuwarden* in de Kerkstraat en te *Breda* in het Logement de *Zwaan* bij de Wed. VERMUNT.

Goes, den 18den November 1831.

W. PIETERSE, *Gp. Commissionair.*

* * Bij K. DEN HENGST & ZOON, te *Amsterdam*, is ter perse en zal binnen kort worden uitgegeven, het eerste stuk van een werk, getiteld: *Oorsprong, aard en gevolgen der Oproeren in België*, benevens een zeer [illegible] *kundig Tafereel van den TWEEDEN STAND VAN BELEG EN KELDTOCHT der OUD-NEDERLANDERS*.

* * Bij A. J. VAN DEN SLOTENHORST te *Dordrecht*, is ingegeven en alom verzonden:

I. J. F. ARENDT, Schoonheden der Engelsche Dichters, [illegible] MILTON tot POPE, bevattende eene Bloemlezing uit hunne voortbrengselen, met [illegible]

II. Dr. T. LLESIUS, Keizerlijk Russisch Hofraad, en Raadsheer, [illegible] over de *Cholera* en eenige Artsenijen, die eene heilzame werking tegen dezelve oefenen. 55 Ct.

III. J. F. BUSER, Handleiding voor aankomende Officieren en Onderofficieren, ter verkrijging van eenen behoorlijken leerregel en den allereersten vereischten van hunnen stand. 90 Ct.

IV. J. A. OOSTKAMP, het Leven, de voornaamste Daden en Lotgevallen van WITTE DE WITTE, met platen. *f* 1,25.

V. [illegible]

C. J. VAN SPEYK, een Leesboekjes voor de Jeugd. 60 Ct.

VI. [illegible] en Kinderspelen, [illegible]

VII. L. CHIMANI, Tafereelen uit de Oude en Nieuwe Geschiedenis, in Levensbeschrijvingen en Karaktertrekken van Groote en Deugdzame Mannen, met pl. [illegible]

VIII. P. DE LA CRIMARDIÈRE, Lotgevallen van eenen Reiziger in Afrika, met pl. [illegible]

IX. C. A. GOEDERT, Beschrijving der Gedenkwaardigheden van Egypte en Perzie, met pl. *f* 1,40.

* * Bij BREST VAN KEMPEN, Boekverkooper te Amsterdam, is van de pers gekomen en naar de Hoofdsteden verzonden:

OPWEKKING DER MOEDERS TEN HERVAARNEMEN, door C. G. DE LIS LOOTS, prijs 75 Cent.

* * Bij J. P. HOUTMAN, Steendrukker te *Utrecht*, wordt uitgegeven:

I. De Stelling der Nederlandsche Vloot voor Antwerpen, vergeleken met de stellingen der Franschen van de Belgen.

II. De HOOFDWACHTEN van Tiel, Geldermalsen, Oirschot en Rozendaal.

III. De COSTUMES of UNIFORMEN van de onderscheidene Nederlandsche Korpsen.

Deze Plaatwerken zijn ook te bekomen te *Breda* bij BROESE & COMP. en bij de meeste Boekhandelaars in de voornaamste Steden.

* * Bij BROESE & COMP. te *Breda* zijn te bekomen de navolgende Duitsche Almanakken voor 1832:

Taschenbuch der Liebe und Freundschaft gewidmet.

PENELOPE, Taschenbuch, herausgegeben von THEODOR HELL, mit kupfern.

CORNELIA, Taschenbuch für deutsche Frauen, herausgegeben von SCHREIBER, mit kupfern.

Nog is bij bovengemelden te bekomen:

Brieven van den Koning van Polen, JAN SOBIESKI, aan de Koningin MARIA CASIMIRA, geschrijvende den Veldtogt tot ontzet van Weenen en de Verrijding der Christenheid in 1683. 62 Ct.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.